

РЕШЕНИЕ

КАРАР

Базарлы Матак авылы

2022 елның 18 ноябре

135№

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе нигезләмәсен һәм составын раслау турында

2011 елның 20 маендагы "Татарстан Республикасында балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссияләре турында" 26-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2011 елның 20 маендагы "Татарстан Республикасында балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссияләре турында" 798 номерлы карары нигезендә Әлки муниципаль районы Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Кушымта итеп бирелә торганнарны расларга:

- Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе составы (1 нче кушымта).

- Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе турында нигезләмә (2 нче кушымта).

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

- Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Советының 2018 елның 27 сентябрэндәге 185 номерлы карарын;

- Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Советының 2019 елның 25 октябрэндәге 265 номерлы карарын;

- Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Советының 2020 елның 19 мартындагы 295 номерлы карарын;

- Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Советының 2021 елның 3 мартындагы 32 номерлы карарын;

- Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Советының 2021 елның 1 ноябрэндәге 73 номерлы карарын;

- Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Советының 2022 елның 7 апрелендәге 103 номерлы карарын;

- Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Советының 2022 елның 15 июлендәге 73 номерлы карарын;

3. Әлеге қарарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми сайтында һәм Әлки муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

4. Әлеге қарарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Башлығы урынбасары Р.А. Билаловка йөкләргә.

Совет Рәисе,

Әлки муниципаль районы башлығы

А.Ф. Никошин

**Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Балигъ
булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе
составы**

1.	Платонова Мария Андреевна	- Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасары, комиссия рәисе;
2.	Гнеденкова Надежда Геннадьевна	- Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәмин итү һәм социаль яклау министрлыгының Әлки муниципаль районындагы социаль яклау бүлеге башлыгы, рәис урынбасары (киләшү буенча);
3.	Вәлиева Сүрия Шаһит кызы	- «Әлки муниципаль районы мәгариф идарәсе» МКУ житәкчесе, комиссия рәисе урынбасары (киләшү буенча);
4.	Зиннәтуллина Фәнүзә Фоат кызы	Балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясенәң жаваплы сәркатибы
Комиссия әгъзалары		
5.	Захарова Наталья Павловна	- «Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы мәгариф идарәсе» МКУ житәкчесе урынбасары (киләшү буенча)
6.	Габыйдуллина Гөлнара Рәшит кызы	-«Әлки район мәдәният бүлеге методист (киләшү буенча);
7.	Сәлахов Марат Рәмис улы	- Россия Эчке эшләр министрлыгының Әлки районы буенча бүлеге начальнигы урынбасары (киләшү буенча);
8.	Хәбибуллина Лилия Рифкатъ кызы	- «Әлки муниципаль районы мәгариф идарәсе» МКУнең психолог-педагогика үзәге житәкчесе, (киләшү буенча);
9.	Сафина Гөлназ Фаик кызы	- Әлки муниципаль районы Башкарма комитетының опека һәм попечительлек бүлеге начальнигы вазыйфаларын башкаручы (киләшү буенча);
10.	Сәгыйтова Гөлнур Йосыф кызы	-Эчке эшләр органнарының балигъ булмаганнар эшләре буенча өлкән инспекторы (киләшү буенча);
11.	Гыйбадуллин Айрат Морат улы	- Россия Федераль хезмәтенәң "Жәзаларны үтәү федераль хезмәтенәң Татарстан Республикасы буенча идарәсенәң жинаять-башкарма инспекциясе" Федераль казна учреждениесе Нурлат идарәсенәң (Әлки районындагы дислокация) өлкән инспекторы (киләшү буенча);
12.	Хафизова Ольга Сергеевна	- «Әлки районы халыкны эш белән тәмин итү үзәге» ДКУ әйдәүче инспекторы (киләшү буенча);
13.	Инсапов Рәдис Рәис улы	-Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча идарәсенәң Әлки һәм Спас муниципаль районнары буенча күзәтчелек эшчәнлеге районара бүлеге начальнигы (киләшү буенча).
14.	Йосыпов Алишер Бигижонович	- «Базарлы Матак үзәк район хастаханәсе» ДАССУ табиб-наркологы (киләшү буенча).

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Балигъ булмаганнар эшләрә һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Балигъ булмаганнар эшләрә һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе (алга таба - Комиссия) балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау системасы органнары һәм учреждениеләрә эшчәнлеген координацияләү, аларның хокукларын яклау буенча законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыручы даими эшләрәче коллегиаль орган булып тора.

1.2. Комиссия балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау системасына керә.

2. Муниципаль комиссияләрне оештыру, составы, вәкаләт срогы, компетенциясе

2.1. Комиссияне төзү һәм аның составын раслау Әлки муниципаль районы Советы карары белән аның вәкаләтләрә чорына гамәлгә ашырыла.

Комиссия вәкаләтләрә:

1) балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау мәсьәләләрә буенча норматив хокукый актлар һәм программалар әзерләүдә катнаша;

2) жирле үзидарә органнарына балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрән яклау, күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларны профилактикалау эшенең торышы турында даими мәгълүмат бирә;

3) балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеге торышы, сукбайлыгы, наркомания, токсикомания, алкоголизм, хокук бозулар, үлеме һәм травматизмы, хезмәт, торақ һәм башка хокукларын бозу турында мәгълүмат, аналитик һәм статистик материаллар жыюны, өйрәнүне һәм гомумиләштерүне, әлегә күренешләрне кисәтү чараларын эшләрәне гамәлгә ашыра;

4) билгеләнгән тәртиптә эшқуарлык эшчәнлеген юридик зат төземичә гамәлгә ашыручы оешмаларда һәм физик затларда балигъ булмаганнарның хезмәтеннән файдалану шартларын тикшерүне оештыра;

5) балигъ булмаганнарның хокук бозуларга һәм жәмгыятькә каршы гамәлләрәнә сәбәпләрне һәм шартларны бетерү турында тиешле органнарда һәм учреждениеләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе Кодексы нигезендә тиешле оешмаларга һәм тиешле вазыйфай затларга административ хокук бозуга китергән сәбәпләрне һәм шартларны бетерү турында күрсәтмәләр кертә;

6) балигъ булмаганнарны тәрбияләү, укыту, тоту шартларының үтәлешен, шулай ук балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау системасы учреждениеләрәндә балигъ булмаганнар белән мөрәжәгатьне тикшереп торуны оештыра;

7) тиешле органнар яисә учреждениеләр белән берлектә балигъ булмаганнарны ябык типтагы махсус укыту-тәрбия учреждениеләрәндә

тотуга бәйле мәсьәләләр буенча, шулай ук федераль законнарда каралган башка мәсьәләләр буенча судка тапшырыла торган материаллар эзерли;

8) жинаять-жәза системасы учреждениеләреннән азат ителгән яисә махсус укуыту-тәрбия учреждениеләреннән кайткан балигъ булмаганнарның көнкүреш корылышында ярдәм күрсәтүне, дәүләт ярдәменә мохтаж башка балигъ булмаганнарны эшкә урнаштыру рәвешләрен билгеләүдә ярдәм күрсәтүне, шулай ук федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган балигъ булмаганнарны социаль реабилитацияләү буенча башка функцияләр башкаруны тәэмин итәләр;

9) 2012 елның 29 декабрдәге “Россия Федерациясендә мәгариф турында” 273-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очракларда, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмалардан балигъ булмаган балаларны куып чыгаруга бәйле мәсьәләләрне һәм аларны укуытуга бәйле башка мәсьәләләрне карыйлар;

10) дәүләт ярдәменә мохтаж балигъ булмаганнарны урнаштыру һәм аларга ярдәм итү рәвешләре турында опека һәм попечительлек органнарына тәкъдимнәр кертәләр;

11) балигъ булмаганнарны реабилитацияләү буенча жәмәгать тәрбиячеләре белән берлектә шәхси программалар һәм аларны гамәлгә ашыру чаралары планнарын эзерлиләр;

12) балигъ булмаганнарның, аларның ата-аналарының яисә башка законлы вәкилләренә хокуклары һәм бурычлары өлкәсендә хокукый агартуны гамәлгә ашыра;

13) балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, аларның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау мәсьәләләре буенча гражданнар һәм оешмалар мөрәжәгатьләрен карый;

14) балигъ булмаганнарның хокукларын һәм ирекләрен бозу турында прокуратура органнарына мәгълүмат бирә;

15) жәмәгать берләшмәләре, массакүләм мәгълүмат чаралары, профсоюз, дини һәм башка оешмалар белән балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген, сукбайлыгын, наркоманиясен, токсикоманиясен, алкоголизмын, хокук бозуларын профилактикалау, аларның хокукларын яклау мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлек итә;

16) үз компетенциясе мәсьәләләре буенча суд, суд приставлары хезмәте, адвокатлар коллегияләре, жәзаларны башкару системасы органнары һәм учреждениеләре, башка хокук саклау һәм хокук яклау органнары белән хезмәттәшлек итә;

17) социаль куркыныч хәлдә торучы балигъ булмаганнарны һәм гаиләләрне ачыклай;

18) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән тәртиптә Республика комиссиясенә һәм жирле үзидарә органнарына балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау эше турында хисаплар, шулай ук сукбайлыкны, наркоманияне, токсикоманияне, алкоголизмын, хокук бозуларны, һәлак булучыларны һәм травматизмын, муниципаль берәмлекләрдә балигъ булмаганнарның хезмәт, торак һәм башка хокукларын бозуларны кисәтү чаралары турында башка мәгълүмат эзерли һәм жиберә, әлегә өлкәдә өзгәртүне яхшырту буенча тәкъдимнәр кертә;

19) ата-ана хокукларын чикләү һәм мәхрүм итү турындагы дэгъваларны судка жибәрә;

20) үзләренә кирәкле һөнәрләр алу максатында балигъ булмаганнарны мәгариф оешмаларына жибәрү турында тәкъдимнәр бирә;

21) балигъ булмаганнар һәм социаль куркыныч хәлдә булган гаиләләр турындагы материалларны (эшләрне) карый, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган очрақларда һәм тәртиптә балигъ булмаганнарга, аларның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) карата йогынты ясау чараларын күрә;

22) эш бирүче инициативасы буенча (шәхси эшмәкәр эшчәнлеген бетерү яисә туктату очрагынан тыш) балигъ булмаган хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен (контрактын) өзүгә ризалык бирә, балигъ булмаган баланы эшкә урнаштыру яисә аны мәгариф оешмасына керү зарурлығы булган очрақта чаралар күрә;

22.1) унбиш яшенә житкән балигъ булмаганнарга, гомуми белем бирү оешмасына төп гомуми белем алганчы һәм Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокта төп гомуми белем бирү программасын балигъ булмаганнарга башка формада укыту һәм эшкә урнашу буенча үз ризалыгы белән үзләштерүне дәвам итү буенча чаралар күрә;

23) балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозу турындагы шикаятъ һәм гаризаларны карый;

24) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очрақларда һәм тәртиптә административ хокук бозулар турындагы эшләрне карый;

25) комиссия инициативасы буенча кузгатылган һәм балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауга бәйле эшләрне судта карауда катнаша;

2.3. Комиссия рәис, рәис урынбасарлары, җаваплы сәркатип, комиссиянең башка әгъзалары составында төзелә.

2.4. Комиссия рәисе жирле администрация башлыгы урынбасарлары арасынан билгеләнә. Рәис муниципаль комиссия эшчәнлегенә житәкчелек итә, үзенә йөкләнгән бурычларны үтәү өчен шәхсэн җаваплы, муниципаль комиссия утырышларын алып бара, хәлиткеч тавыш хокукына ия; муниципаль комиссия кабул итә торган документларга имза куя. Рәисе булмаган очрақта, аның функциясен рәис урынбасары (рәисе билгеләгән рәис урынбасарларының берсе) башкара.

2.5. Комиссия рәисе, рәис урынбасары, җаваплы сәркатип һәм әгъзасы булып 21 яшькә житкән Россия Федерациясе гражданы булырга мөмкин.

2.6. Комиссия рәисе әлеге Нигезләмәнең 2.14 пунктындагы 2.6 - 6 һәм 8 абзацлар тарафыннан каралган комиссия әгъзасы вәкаләтләрен, шулай ук түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

а) комиссия эшчәнлегенә житәкчелек итә;

б) комиссия утырышында рәислек итә һәм аның эшен оештыра;

в) комиссия утырышында тавыш биргәндә хәлиткеч тавыш хокукына ия;

г) комиссияне дәүләт органнарында, жирле үзидарә органнарында һәм башка оешмаларда күрсәтә;

д) комиссия утырышының көн тәртибен раслый;

е) комиссия утырышы датасын билгели;

ж) комиссия рәисе урынбасарына, комиссиянең җаваплы сәркатибенә, комиссия әгъзаларына комиссия компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча мәҗбүри үтәүгә йөкләмәләр бирә;

з) комиссиянең персонал составын төзү буенча вәкаләтле органнарға (вазыйфаи затларға) тәкъдим кертә;

и) комиссия эше планы үтәлешен тикшереп тора, комиссия карарларына имза сала;

к) Россия Федерациясе законнарында һәм Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау эше турында билгеләнгән хисапчылыкны тапшыруны тәмин итә.

2.7. Комиссия рәисе урынбасары әлеге Нигезләмәнең 2.14 пункттындагы 2.6 һәм 8 абзацлар тарафыннан каралган вәкаләтләрне, шулай ук түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

а) комиссия рәисе йөкләмәләрен үти;

б) комиссия рәисе булмаганда аның вазыйфаларын башкара;

в) комиссия карарларының үтәлешен тикшереп торуны тәмин итә;

г) комиссия утырышында карау өчен материалларны үз вакытында әзерләүне тикшереп тора.

2.8. Муниципаль комиссиянең җаваплы сәркатибы вазыйфасы Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2.9. Комиссиянең җаваплы сәркатибы вазыйфасына Әлки муниципаль районы Башкарма комитетының идарәсенең, бүлегенең, секторының, башка структур бүлекчәсенең баш белгече вазыйфасын биләүче зат билгеләнә.

2.10. Комиссиянең җаваплы сәркатибы вазыйфасына билгеләп кую Әлки муниципаль районы Советы карары нигезендә нәшер ителә торган Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан Комиссия составын раслау турындагы боерыгы белән гамәлгә ашырыла.

2.11. Нигезле сәбәп (отпуск, авыру, хезмәт командировкасы) аркасында булмаган очракта, Комиссиянең җаваплы сәркатибы вазыйфасын, әлеге Нигезләмәнең 2.10 пункты нигезендә муниципаль комиссия составына кертелгән комиссия әгъзасы башкара.

2.12. Комиссиянең җаваплы сәркатибы 2.14 пунктның "2", "4" - "6" һәм "8" абзацларында каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

а) комиссия утырышында карау өчен материаллар әзерли;

б) комиссия рәисе һәм рәис урынбасары йөкләмәләрен үти;

в) комиссия әгъзаларына һәм комиссия утырышында катнашучы затларга, утырышның вакыты һәм урыны турында хәбәр итә, аларның килүен тикшерә, комиссия каравына чыгарылган мәсьәләләр буенча материаллар белән таныштыра;

г) утырышта тиешле мәсьәләне карау нәтижеләре буенча комиссия кабул итә торган карарлар проектларын әзерли һәм рәсмиләштерә;

д) комиссия карарларының күчәрмәләрен тапшыруны тәмин итә.

2.12.1. Балигъ булмаганнар эшләре бүлекчәләре белән берлектә ябык типтагы махсус уку-тәрбия учреждениеләрендә балигъ булмаганнарны карап тотуга бәйле мәсьәләләр буенча судка тапшырыла торган эчке материалларны (эшләренә) әзерли;

2.12.2. Комиссия исеменнән комиссия мәсьәләләре буенча төрле учреждение һәм оешмалар белән элементне гамәлгә ашыра;

2.12.3. Ел саен Комиссия эше планы проектын эзерли;

2.12.4. Балигъ булмаганнар, аналар һәм балалар арасында күзәтүчесезлек торышы, жинаятьчелек проблемалары буенча комиссиягә керә торган барлык материаллар белән таныша;

2.12.5. Профилактика системасы органнары белән берлектә махсулаштырылган профилактик чаралар уздыруда катнаша;

2.12.6. Комиссия утырышын үткәрү өчен оештыру-техник эзерлек белән шөгылләнә:

- балигъ булмаганнарның, ата-аналарның (аларны алмаштыручы затларның) кирәк булган очракта хокук бозулар турында материалларны, эшләрне төркемле һәм оештыра;

- материалны алдан карау өчен Комиссия рәисенә кертә;

- Комиссия әгъзалары өчен мәгълүмат материалларын эшләүдә катнаша, комиссия әгъзалары белән берлектә комиссия карары проектларын һәм комиссия утырышында карау өчен план сораулары буенча мәгълүмат эзерләүне тәмин итә;

- Комиссия әгъзаларын һәм аның утырышына чакырылганнарны теркәүне алып бара;

- Комиссия утырышы беркетмәсен алып бара;

- утырыш үткәрепәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча, башкаручыларга Комиссия карарларын жибәрүне оештыра;

2.12.7. Комиссия, профилактика системасының башка ведомстволары эшчәнлегенң статистик күрсәткечләрен анализлый, гомумиләштерелгән материаллар эзерли;

2.12.8. Комиссиягә керә торган мөрәжәгатьләргә хисап бирә һәм жаваплар эзерли.

2.12.9. Билгеләнгән тәртиптә Балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау, аларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау комиссиясе эше өчен кирәкле белешмәләр һәм мәгълүмат, документларны структур бүлекчә, предприятие, оешма житәкчеләреннән соратып ала;

2.12.11. Комиссиянең шәхси составын исәпкә ала, һәм, комиссия әгъзаларының берсе чыккан очракта, аны алмаштыру турында үз вакытында карар кертә.

2.12.12. Массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару өчен комиссия эшчәнлегенә кагылышлы материаллар эзерли.

2.12.13. Югарырак торучы житәкченең, ә ул булмаганда - аны алмаштыручы затның күрсәтмә һәм йөкләмәләрен төгәл һәм вакытында үти;

2.12.14. Кергән хезмәт документлар, хатлар, шикаятьләр һәм гаризаларны, шулай ук югарырак органнарның карар һәм күрсәтмәләрен кабул итүне һәм карауны оештыра.

2.13. Комиссия әгъзалары Комиссиядә ижтимагый башлангычларда эшли.

2.14. Комиссия әгъзалары материалларны (эшләрне) караганда һәм Комиссия компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча фикер алышканда бертигез хокукларга ия һәм түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

- Комиссия утырышында һәм аны эзерләүдә катнаша;
 - алдан (Комиссия утырышына кадәр) карауга чыгарыла торган мәсьәләләр буенча материаллар белән таныша;
 - мәсьәләне (материалны, эшне) карауны кичектерү һәм аның буенча өстәмә материалларны сорату турында тәкъдимнәр кертә;
 - балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау, аларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлегенә һәм хокук бозуларына китерә торган сәбәпләрне һәм шартларны ачыклау һәм бетерү эшләрен камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертә;
 - комиссия тарафыннан карала торган карарлар (материаллар, эшләр) турында фикер алышуда катнаша һәм аларны кабул иткәндә тавыш бирә;
 - Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексында каралган очрақларда һәм тәртиптә административ хокук бозулар турында беркетмәләр төзи;
 - муниципаль комиссиягә балигъ булмаганнарның хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре бозылу турындагы хәбәрләргә тикшерү максатларында, балигъ булмаганнарның тормышларына һәм сәламәтлегенә карата куркыныч, көч куллану, мәрхәмәтсез мөгамәлә итүнең башка формалары билгеле булган очрақларда, шулай ук балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозуга, аларның караучысызлыгына һәм хокук бозуларга китергән сәбәпләрне һәм шартларны ачыклау максатларында, балигъ булмаганнарның белем алуға, хезмәткә, ялга, сәламәтлеккә саклауға һәм медицина ярдәменә, торака һәм башка хокукларга хокукларын гамәлгә ашыруны тәмин итүче оешмаларга бара;
 - Комиссия рәисе йөкләмәләрен үти;
 - комиссия рәисенә утырышта катнашуы яисә утырышта булмау сәбәпләре турында мәгълүмат бирә.
- 2.15. Рәис, рәис урынбасарының, җаваплы сәркатипнең, комиссия әгъзасының вәкаләтләре түбәндәгеләри нигезләр булганда туктатыла:
- а) комиссия рәисенә (рәис урынбасарының, җаваплы сәркатипнең, яисә комиссия әгъзасының) вәкаләтләргә туктату турында вәкаләтле органнарға язма гариза бирүе;
 - б) закон көченә кәргән суд карары белән комиссия рәисен (рәис урынбасарын, җаваплы сәркатипне яисә комиссия әгъзасын) хокукка сәләтсез, хокукка сәләте чикләнгән һәм хәбәрсез юкка чыккан яисә вафат булган дип тану;
 - в) комиссия вәкаләтләргә туктату;
 - г) комиссия рәисен (рәис урынбасарын, җаваплы сәркатипне яисә комиссия әгъзасын) органда яисә учрежденидә, башка дәүләт органында, җирле үзидарә органында яисә шушы зат комиссия составына кертелгән (бирелгән) иҗтимагый берләшмәдә биләгән вазыйфасыннан азат итү;
 - д) комиссия рәисен (рәис урынбасарын, җаваплы сәркатип яки комиссия әгъзасын) әлегә зат составына кертелгән профилактика системасы органы яки учреждениесе җитәкчесе, бүтән дәүләт органы, җирле үзидарә органы яки иҗтимагый берләшмә карары буенча чакырту (алыштыру);
 - е) комиссия рәисе (рәис урынбасарын, җаваплы сәркатип яисә комиссия әгъзасынның) үз вәкаләтләргә туктату системалы яисә тиешенчә үтәмәве;

ж) үлем факты буенча.

2.16. Комиссиягә һәм эгъзаларына бирелә торган вәкаләт сроклары "Татарстан Республикасында балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссияләре турында" Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнә.

2.17. Комиссия үз вәкаләтләрен "Татарстан Республикасында балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссияләре турында" Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән компетенция нигезендә гамәлгә ашыра.

2.18. Комиссия карары буенча аның утырышларында башка органнар һәм учреждениеләр, шулай ук балигъ булмаганнарның һәм аларның гаиләләренә проблемаларын хәл итү белән шөгыйльләнгән оешмалар, ижтимагый берләшмәләр вәкилләре киңәш бирү тавышы хокукына ия булырга мөмкин.

3. Комиссия эшчәнлеген оештыру. Комиссия тарафыннан материаллар (эшләр) карау. Комиссия кабул иткән карарлар

3.1. Комиссиянең агымдагы эше аның рәисе раслаган еллык эш планнары нигезендә гамәлгә ашырыла. Эшчәнлекнең аерым мәсьәләләре һәм юнәлешләре буенча Комиссиянең эш тәртибе аның рәисе тарафыннан билгеләнә.

3.2. 2011 елның 20 маендагы "Татарстан Республикасында балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссияләре турында" 26-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 15 статьясы нигезендә материаллар (эшләр) комиссиясен карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

- балигъ булмаган затның, аның ата-аналарының яисә башка законлы вәкилләрнең, шулай ук башка затларның гаризасы;

- Комиссия инициативасы;

- балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау системасы органнарын һәм учреждениеләрен күрсәтү;

- эш бирүче үтенече;

- жинаять жаваплылыгы башлана торган яшькә житкәнче ижтимагый куркыныч эш кылган балигъ булмаган кешегә карата эчке эшләр органы, прокуратура карары;

- Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексында һәм Административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы законнарында каралган тәртиптә тапшырылган материаллар (эшләр);

- гражданның хәбәрләре;

- Россия Федерациясе законнарында һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка нигезләр.

3.3. Комиссиягә карау өчен кергән материаллар (эшләр) аларны вакытында һәм дәрәжә хәл итүне тәмин итү максатларында алдан комиссия рәисе яисә рәис урынбасары тарафыннан өйрәнелә.

Кергән эшләр һәм материалларны алдан өйрәнү процессында билгеләнә:

- комиссия тарафыннан кергән материаллар (эшләр) карау ведомствосы;

- утырышка чакырылырга яисә кертелергә тиешле затлар даирәсе;
- дәрәс һәм үз вакытында карау, өстәмә материалларны теркәү өчен әһәмияткә ия булган материалларны (эшләрне) һәм шартларны өстәмә тикшерү уздыру зарурлыгы;
- материалларны (эшләрне) үз вакытында карау өчен әһәмияткә ия башка чаралар күрүнең максатка ярашлы булуы.

Материалларны (эшләрне) алдан өйрәнү алар кергән көннән алып 7 көн эчендә башкарыла.

Материалларны (эшләрне) алдан өйрәнү нәтижәләре буенча Комиссия кабул итәргә мөмкин:

- кызыксынучы затларга утырышның вакыты һәм урыны турында хәбәр итеп, эшнә карауга билгеләү турында карар;

- карау муниципаль комиссия компетенциясенә кермәсә яисә юлланган материалны (эшнә) орган тарафыннан өстәмә тикшерү уздыру таләп ителсә, алынган материалларны (эшләрне) кире кайтару турында карар;

- материалларны (эшләрне) алдан өйрәнү процессында балигъ булмаган ата-аналарның (законлы вәкилләрнең), башка затларның гамәлләрәндә (гамәл кылмавында) Комиссия вәкаләтенә кермәгән бозу составы яисә жинаять составы билгеләре ачыклаганда (күрсәтелгән очрактарда материалларны (эшләрне) алдан өйрәнүне гамәлгә ашыручы вазыйфаи зат аларны күрсәтелгән шартлар ачыкланган көннән биш көн эчендә жиберүне тәмин итә) аларны хокук саклау органнарына, судка жиберү турында карар;

- кергән материалларны тикшерү үткәрү яисә аны тиешле белгечләргә йөкләү турында карар;

- муниципаль комиссия утырышында каралырга тиешле балигъ булмаган затның, аның ата-аналарының (законлы вәкилләрәненә) үтенечнамәсен карау турында карар;

- балигъ булмаган баланың хокукларын һәм закон белән саклана торган мәнфәгатьләрен яклауга гариза белән судка мөрәжәгать итү турында карар;

- оператив хәлнә анализлаудан һәм билгелә бер территориядә булган һәм муниципаль комиссиягә жиберелгән материаллар (эшләр) саныннан чыгып, максатка ярашлы булган очракта муниципаль комиссиянең күчмә утырышын билгеләү турында карар.

3.4. Комиссия утырышының вакыты һәм урыны турында утырыш көненә кадәр кимендә бер тәүлек кала балигъ булмаган, аларның ата-аналарына (законлы вәкилләрәненә), утырышларда катнашу мәжбүри дип танылган башка затларга хәбәр ителә.

3.5. Муниципаль комиссия тарафыннан кабул ителгән материаллар (эшләр) административ хокук бозулар турында Россия Федерациясә кодексында билгеләнгән тәртип һәм сроклар нигезендә карала торган административ хокук бозулар турындагы эшләрден тыш, алар кергән көннән алып 15 көн эчендә каралырга тиеш.

3.6. Комиссия утырышлары эш планы нигезендә аена кимендә ике тапкыр уздырыла.

3.6.1. Комиссиянең эш планы проектына тәкъдимнәр, әгәр Россия Федерациясә субъекты законнарында башкасы каралмаган булса, Комиссия рәисә билгеләгән срокларда Комиссия әгъзалары тарафыннан язма рәвештә Комиссиягә кертелә.

3.6.2. Комиссия утырышында мәсьәләләрне карау буенча тәкъдимнәрдә булырга тиеш:

а) мәсьәләнең асылы һәм аны Комиссия утырышында карау кирәклеген кыскача нигезләү;

б) мәсьәләне эзерләү өчен җаваплы орган (оешма, учреждение) һәм (яисә) вазыйфай зат һәм (яисә) Комиссия әгъзасы турында мәгълүмат;

в) башкаручылар исемлеге (алар булса);

г) Комиссия утырышында карау срогы.

3.6.3. Комиссиянең эш планы проектына тәкъдимнәр алдан килештерү өчен Комиссия әгъзаларына җибәрелергә мөмкин.

3.6.4. Комиссиянең эш планы проекты кергән тәкъдимнәр нигезендә, Комиссия рәисе белән килештереп, Комиссия эше планын гамәлгә ашыру елыннан алдагы ел ахырындагы утырышта фикер алышу һәм раслау өчен чыгарыла.

3.6.5. Комиссия эше планына үзгәрешләр утырышында составына керүче затларның тәкъдимнәре нигезендә кертелә.

3.6.6. Комиссия эш планын үтәү йөзеннән комиссия утырышларында карау өчен тиешле мәгълүмати материаллар эзерләү йөкләнгән Комиссия әгъзалары, профилактика системасы органнары һәм учреждениеләре шулай ук федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары һәм оешмаларның башка территориаль органнары эшнең сыйфаты һәм вакытында булуы өчен шәхсән җаваплы.

3.6.7. Комиссия утырышы көн тәртибенә кертелгән мәсьәләләр буенча мәгълүмат материаллары Комиссиягә органнар (оешмалар, учреждениеләр), вазыйфай затлар, комиссия әгъзалары, аларны эзерләгән өчен җаваплы затлар тарафыннан, комиссия эше планы нигезендә, утырышны үткәрү көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла һәм үз эченә ала:

а) тикшерүгә чыгарылган мәсьәлә буенча белешмә-аналитик мәгълүмат;

б) комиссиядә карала торган мәсьәлә буенча карары проектына тәкъдимнәр;

в) комиссиянең тәкъдим ителгән проекты буенча аерым фикерләр, әгәр андыйлар булса;

г) комиссия карары проектын кызыксынган органнар һәм профилактика системасы учреждениеләре, башка дәрәҗә органнары һәм җирле үзидарә органнары белән килештерү материаллары;

д) мәсьәләне карау өчен кирәкле башка белешмәләр.

3.6.8. Материалларны әлеге үрнәк нигезләмәдә күрсәтелгәнчә тапшырмаган, әлеге материалларга карата таләпләрне бозып биргән очракта, мәсьәләне карау Комиссия рәисе карары нигезендә утырышта караудан алынырга һәм башка вакытка күчәрилергә мөмкин.

3.6.9. Утырышның көн тәртибе, көн тәртибенә кертелгән мәсьәләләр буенча карарлар проектлары һәм әлеге мәсьәләләр буенча тиешле материаллар утырышны уздыру көненә кадәр 3 эш көннән дә соңга калмыйча комиссия әгъзаларына җибәрелә.

3.6.10. Комиссия әгъзалары һәм утырышта катнашучыларның утырышның җибәрелгән көн тәртибе, карар проекты һәм башка

материаллар буенча искәрмә һәм тәкъдимнәре булган очракта, аларны утырыш башланганчы комиссиягә тапшыралар.

3.6.11. Комиссия утырышының вакыты һәм урыны турында прокурорга хәбәр ителә.

3.7. Комиссия утырышы, әгәр аларда әгъзаларының кимендә яртысы, шул исәптән муниципаль комиссия рәисе яисә аның урынбасары, шулай ук муниципаль комиссиянең җаваплы сәркатибы яисә аның вазыйфаларын башкаручы Комиссия белгече катнаша, тулы хокуклы дип санала. Комиссия әгъзалары утырышларда алмаштыру хокукынан башка катнаша.

3.8. Материалны (эшне) карау алдыннан Комиссия утырышы барышында билгеләнә:

Комиссия әгъзаларының коллегия орган буларак Комиссия карарын кабул итү өчен кирәкле кворумны билгеләү максатларында утырышка килүе;

- эштә катнашучы затлар килү һәм Комиссия утырышын үткөрү турында тиешле тәртиптә хәбәр ителгән затлар булмаганда эшне карау мөмкинлеге турында, шул исәптән, читтән торып карарны йомгаклау карарын чыгару мөмкинлеге турында карар кабул ителә;

- җәза билгеләү турында карар чыгару өчен административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексында билгеләнгән административ җаваплылыкка тарту срогы чыгу факты булу яисә булмау.

3.9. Комиссия утырышына җитди сәбәпләрсез, җинаять җаваплылыгы яшенә җиткәнче иҗтимагый куркыныч эш башкарган балигъ булмаган балага карата материалларны карый торган комиссия утырышына яисә балигъ булмаган яшьтәге яисә аның ата-анасын (законлы вәкилләрен) административ хокук бозу турындагы эшкә килмәгәндә, күрсәтелгән затлар законнар нигезендә Комиссиянең мотивлаштырылган кабул ителгән карары буенча мәҗбүри рәвештә китерелергә мөмкин.

Комиссия утырышына җитди сәбәпләрсез шаһитлар, балигъ булмаган бала тәрбияләнгән яки укый торган орган, учреждение, оешма вәкилләре, эш бирүче яки катнашырга тиеш дип танылган башка затларкилмәгән очракта, Комиссиянең эшен карауны кичектерергә һәм администрация, аларның эш яисә уку урыны буенча иҗтимагый оешмалар аша аларны китерү чараларын күрергә мөмкин.

3.10. Комиссия утырышында материаллары (эше) каралучы балигъ булмаган бала, аның ата-анасы (законлы вәкилләре) булуы мәҗбүри, ә кирәкле очракларда педагог, комиссия карары буенча башка затлар булуы мәҗбүри.

Балигъ булмаган затны яклаучыга (адвокат) комиссия эшендә аның эшенә материаллар кергән көннән башлап катнашырга рөхсәт ителә.

Балигъ булмаган балага, аның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) утырышны уздыру вакыты һәм урыны турында вакытында хәбәр итеп тә кабат килмәгәндә һәм материалларны (эшләрне) карауны кичектерү турында гариза алынмаганда Комиссия материалны (эшне) алардан башка да карарга мөмкин.

3.11. Балигъ булмаганнарның хокукларын һәм закон тарафыннан саклана торган мәнфәгатьләрен бозуга бәйлә материалларны (эшләрне) караганда, Комиссия әлеге хокук бозуларның сәбәпләрен һәм шартларын һәрьяклап өйрәнергә, күрсәтелгән хокук бозуларның сәбәпләрен һәм

шартларын ачыкларга һәм балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауны тәмин итә торган чаралар күрергә тиеш.

3.12. Балигъ булмаганнарның хокук бозулар турындагы эшләрне Комиссия ябык утырышта карый.

3.13. Жинаять жаваплылыгы яшенә житкәнче ижтимагый куркыныч эш башкарган, криминаль жаваплылык булган балигъ булмаган балага яки аның эти-әнисе (законлы вәкилләре) яисә ата-анасының берсе (законлы вәкиле) административ хокук бозу турында эшенә карата материалларны карый торган комиссия утырышында Комиссия балигъ булмаганның яисә аның ата-анасының (законлы вәкилләрен) яки ата-анасының берсенең (законлы вәкиле), зыян күрүченең, шаһитның, яклаучының (адвокат), прокурор бәяләмәсен, башка затлар тыңлый.

3.14. Карала торган материалның (эшләрнең) үзенчәлеген исәпкә алып, тикшерелү вакытында балигъ булмаганга тискәре йогынты ясарга мөмкин булган хәлләрне тикшерү барышында, аерым мәсьәләләрне ачыклау өчен, рәис балигъ булмаган баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) булмаганда аңлатмаларын тыңлауны яки балигъ булмаганның юклыгында ата-анасы (законлы вәкилләре) аңлатмаларын тыңлауны таләп итәргә хокуклы. Шул ук вакытта яклаучыны (адвокатны) чыгару рәхсәт ителми.

3.15. Комиссия карала торган материалның (эшнең) аерым мәсьәләләре турында фикер алышканда катнашучыларны утырыштан (эшне) вакытлыча чыгарып тоырга хокуклы. Утырышта катнашучы прокурор (прокуратура органнары хезмәткәре) күрсәтелгән мәсьәләләр буенча фикер алышканда калырга хокуклы.

3.16. Материал (эш) карала торган балигъ булмаган баланың психик тулылыгы турында шик туган очракта, Комиссия балигъ булмаганга карата психологик-педагогик яисә медицина тикшерүен үткәреү өчен законнарда каралган чараларны күрә.

3.17. Комиссия әгъзалары Комиссия утырышында фикер алышкан материал (эшләр) һәм затлар турындагы белешмәләрне әлеге затларның ризалыгынан башка фаш итәргә хокуксыз.

Комиссия эшчәнлеген массакүләм мәгълүмат чараларында яктырту максатларында Комиссия рәисе рәхсәте белән журналистларга Комиссия эше барышында фикер алышкан балигъ булмаганнарның һәм башка затларның шәхси белешмәләрен күрсәтмичә тиешле мәгълүмат бирү рәхсәт ителә.

Гражданның шәхси тормышы турында, шулай ук балигъ булмаганнарга зыян китерергә мөмкин булган белешмәләрне фаш иткән өчен Комиссия әгъзалары законнар нигезендә жаваплы.

3.18. Эшнең барлык шартларын һәръяклап һәм тулысынча караганнан соң, Комиссия түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- законнарда каралган йогынты чараларын куллану;
- балигъ булмаган баланы, аның ата-аналарын (законлы вәкилләрен), балигъ булмаган бала гаиләсен Комиссиядә исәпкә кую;
- законнарда каршы килмәгән һәм балигъ булмаганның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауга юнәлдерелгән чаралар куллану;
- административ хокук бозу турындагы эшне туктату;
- эшне карауны кичектерү яки башка датага күчерү;
- эшне карауны кичектерү һәм өстәмә тикшерү уздыру;
- эшне прокуратура, суд, башка вәкаләтле органнарда тапшыру.

3.19. Комиссия карарлары ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә.

Тавыш бирүгә Комиссия әгъзаларының бер, ике яисә берничә мәсьәләсе куелырга мөмкин.

Бер генә тәкъдим булганда һәм Комиссия әгъзаларының каршы килүләре булмаса, тавыш бирү үткәрелмәскә мөмкин. Бу очракта Комиссия әгъзаларының каршы килүләр булмау тәкъдим ителгән карар варианты белән ризалыгы буларак кабул ителә.

Карар өчен күпчелек әгъзалары тавыш бирсә, ул кабул ителгән дип санала. Тавышлар саны тигез булган очракта, утырышта рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора. Шул ук вакытта рәис башта үзе тавыш бирмәгән фикерне хупларга хокуклы.

Тикшерелә торган материалның (эшнең) үзенчәлеген исәпкә алып тавыш бирү материал (эш) карала торган зат катнашында, анардан башка, шулай ук материалны (эшне) карауда катнашучы башка затлар булмаганда да да (эш) башкарылырга мөмкин.

Комиссия карары белән килешмәгән Комиссия әгъзасы үз аерым фикерен язма рәвештә бәян итәргә хокуклы, ул Комиссия утырышы беркетмәсенә мәжбүри рәвештә теркәлергә тиеш.

3.20. Комиссия карарлары "Татарстан Республикасында балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссияләре турында" Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән түбәндәге таләпләр нигезендә карар, тәкъдимнәр, билгеләмәләр рәвешендә чыгарыла:

3.20.1. Комиссия карарлары балигъ булмаганнарга, аларның ата-аналарына яки башка законлы вәкилләргә, башка затларга карата конкрет материалларны (эшләрне) карау, шулай ук мәгариф оешмалары тәкъдимнәрен, башка оешма мөрәжәгатьләрен һәм үтенечнамәләрен карау нәтижәләре буенча кабул ителә. .

3.20.2. Комиссия күрсәтмәләре балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеге һәм хокук бозулары, шулай ук аларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозу сәбәпләрен һәм шартларын бетерү максатларында Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, оешмаларга жиберелә.

3.20.3. Комиссиянең карарлары һәм тәкъдимнәре язма рәвештә бәян ителергә һәм мотивлаштырылырга тиеш.

3.20.4. Административ хокук бозулар турында эшләрне караганда Комиссия карарының эчтәлеге, шулай ук аны законлы көченә кертү сроклары һәм тәртибе Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы белән билгеләнә.

3.20.5. Йогынты чаралары күрү, балигъ булмаган баланы урнаштыру турындагы яки аның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауга чаралар күрү турындагы карарда күрсәтелә:

Комиссия исеме;

дата;

- утырышны уздыру вакыты һәм урыны;

- комиссиядә катнашучылар һәм килмәгән әгъзалары турында белешмәләр;

- материал (эш) карала торган зат, шулай ук утырышта катнашучы башка затлар турында белешмәләр;

--көн тәртибендәге мәсьәлә, карала торган мәсьәләнең эчтәлеге аның буенча чыгарылган карар;

- материалны (эшне) караганда билгелэнгән хәлләр, шул исәптән: карала торган мәсьәлә буенча балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозу ачыкланган хәлләр (алар булган очракта); ачыкланган сәбәпләр һәм балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлегенә, сукбайлыгына, хокук бозуларына һәм жәмгыятькә каршы гамәлләренә ярдәм итә торган шартлар турында белешмәләр (алар булган очракта);

- Комиссиянең каралган материал (эш) буенча дәлилленгән карары;

- балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлегенә, сукбайлыгына, хокук бозуларына һәм жәмгыятькә каршы гамәлләренә китерә торган сәбәпләрне һәм шартларны ачыклаган очракта, тиешле органнар яисә балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалау системасы учреждениеләре аларны бетерү буенча чаралар күрергә тиешле чаралар; бу чаралар күрелергә тиешле сроклар;

- Комиссия тарафыннан тәкъдим ителгән балигъ булмаганга социаль ярдәм күрсәтү чаралары һәм аны күрсәтү ысуллары;

- әлеге карарга шикаять белдерү сроклары һәм тәртибен аңлату турында белешмәләр.

3.20.6. Комиссия карары һәм тәкъдиме Комиссия утырышында рәислек итүче тарафыннан имзалана, материалны (эшләрне) карау тәмамлангач ук игълан ителә, аларга шикаять биру өчен билгелэнгән вакыт узганнан соң үз көченә керә.

3.20.7. Комиссия карары һәм тәкъдиме тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, оештыру – хокукый формаларына һәм милек формаларына бәйсез рәвештә оешмаларга, гражданнырга жибәрелә.

3.20.8. Комиссия карары яисә тәкъдиме күчermәсе, аның өземтәсе балигъ булмаганга, аның ата-анасына яисә башка законлы вәкилләренә, башка кызыксынучы затларга имза салынып бирелә яки соң өч көн эчендә тиешле органнарга, учреждениеләргә яисә оешмаларга жибәрелә.

3.20.9. Комиссиянең карарларына һәм тәкъдимнәренә карата Россия Федерациясе гражданны-процессуаль законнарында билгелэнгән тәртиптә һәм срокларда шикаять бирелергә мөмкин.

3.21. Комиссияләрнең административ хокук бозулар турында эшләр буенча кабул ителгән карарларына карата Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексында билгелэнгән тәртиптә һәм срокларда шикаять белдерелергә мөмкин.

3.22. Комиссия билгеләмәләре Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексында каралган очракларда һәм тәртиптә кабул ителә.

3.23. Материалларны (эшләрне) карау процессында балигъ булмаганның ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) гамәлләрендә (гамәл кылмавында) башка затларның административ хокук бозу яисә жинаять составы билгеләрен ачыклаганда, Комиссия күрсәтелгән материалларны (эшләрне) биш көн эчендә хокук саклау органнарына, судка жибәрә.

3.24. Комиссия утырышы беркетмәсендә күрсәтелә:

а) комиссия исеме;

б) утырышны уздыру датасы, вакыты һәм урыны;

в) комиссиянең шунда катнашучылар һәм килмәгән әгъзалары, утырышта катнашучы башка затлар турында белешмәләр;

г) көн тәртибе;

д) коллегиаль орган утырышын документлаштыру ысулы турында тамга (стенография, видеоконференция, диктофонга язу һ.б.);

е) комиссия утырышында каралган мәсьәләләр атамасы һәм алар турында фикер алышунуң барышы;

ж) комиссия утырышында тикшерелә торган мәсьәләләр буенча тавыш бирү нәтижәләре;

з) карала торган мәсьәлә буенча кабул ителгән карар.

3.25. Комиссия утырышы беркетмәсенә комиссия утырышында каралган мәсьәләләр буенча доклад материаллары, белешмә-аналитик һәм башка мәгълүмат (булган очракта) кушып бирелә.

3.26. Комиссия утырышы беркетмәсенә муниципаль комиссия утырышында рәислек итүче һәм җаваплы сәркатип имза сала.

3.27. Комиссиянең каралган материаллары (эшләре), гамәлләре (гамәл кылмавы) буенча Комиссия кабул иткән карарларына, тәкъдимнәренә һәм билгеләмәләренә карата судка яисә балигь булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау буенча республика комиссиясенә законнарда билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә шикаять бирелергә мөмкин.

3.28. Комиссия күзәтүчесезлек, сукбайлык, наркомания, токсикомания, алкоголизм, хокук бозулар, һәлакәт һәм травматизм, хезмәт, торак һәм балигь булмаганнарның башка хокуклары бозылу турында күренешләренә кисәтү, балигь булмаганнарның хокук бозуларына китерә торган сәбәпләрен һәм шартларын бетерү, балигь булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау буенча республика комиссиясенә һәм җирле үзидарә органнарына отчетлар һәм башка мәгълүмат җибәрү максатларында мәгълүмат, аналитик һәм статистик материалларны җыюны, өйрәнүне һәм гомумиләштерүне гамәлгә ашыра, шулай ук утырышларда каралган материалларны (эшләренә) исәпкә алуны оештыра, муниципаль берәмлек чикләрендә әлеге исәп мәгълүматларын гомумиләштерә, әлеге өлкәдә вазгыятьне яхшырту буенча вәкаләтле органнар каравына тәкъдимнәр әзерли һәм кертә.

3.29. Хисап чорыннан соң килүче айның 5 нче числосына кадәр Комиссия балигь булмаганнарның күзәтүчесезлек, сукбайлык, наркомания, токсикомания, алкоголизм, хокук бозулар, һәлакәт һәм травматизм, хезмәт, торак һәм балигь булмаганнарның башка хокуклары бозылу турында балигь булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау буенча республика комиссиясенә хисаплар җибәрә һәм әлеге өлкәдә вазгыятьне яхшырту буенча тәкъдимнәр кертә.

3.30. Комиссиянең үз исеме булган бланкы һәм мөһере бар.

4. Йомгаклау нигезләмәләре

4.1. Комиссияне финанс белән тәмин итү Татарстан Республикасының чыгым йөкләмәсе булып тора.

4.2. Әлки муниципаль районының җирле үзидарә органнарына муниципаль комиссияләр төзү һәм аларның эшчәнлеген оештыру буенча Татарстан Республикасының дәүләт вәкаләтләрен бирүгә бәйле рәвештә, күрсәтелгән вәкаләтләренә гамәлгә ашыру өчен кирәкле матди һәм финанс чаралары тапшырыла.

4.3. Комиссия эшчәнлеген тикшереп тору Республика комиссиясе тарафыннан башкарыла.

4.4. Комиссия эшчәнлеге Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Советы карары буенча туктатыла.